

घडीमा डोरिएको म

हेम राज शर्मा

कान्तिपूर, कोसेली, जुन २०१६

फेरी पनि घडी मै आखाँ गयो । एअरपोर्टको ट्रान्जिटको पर्खाई अती नै पट्यार लाग्दो हुन्छ । त्यसमा पनि घर फर्किने प्रतिक्षामा त घडी चल्दै चल्दैन । घडी मै घोट्लिन मन लाग्यो । २४ वर्ष भएछ यो घडीसँग भेट भएको । न्यूरोडमा किनेको जापानिज सिटिजन घडी । त्यसपछि किनेका, उपहार पाएका अरु घडी कति बिग्रे, कति हराए र कति थन्किएका छन् तर पनि यही घडीसँग किन यती धेरै माया छ, म बुझ्न सकिदैन ।

यो निर्जीव छ तर योसँगको सम्बन्ध कुनै सजीव बस्तुसँगको भन्दा कम छैन । जिन्दगीमा सबै भन्दा धेरै कसैलाई हेरेको छु भने यही घडीलाई हेरेको छु, हरेक पल पलमा हेर्छु। सबै भन्दा बढी साथमा रहेको यो बाहेक अरु कुनै बस्तु छैन, हरेक क्षण मसँग हुन्छ यो । सबै भन्दा बढी कसैको निर्देशन मानेको छु भने यसैको मानेको छु। म सधैं यसैको ईशारामा चल्छु। यसैले बेलुका सुत्न पठाउछ, बिहान उठाउँछ, अफिस पठाउँछ, फर्काउछ आदि आदि ।

जिन्दगीको हरेक मोडमा यसले साथ दिएको छ । म सुत्दा पनि यो टिकटिक गरि रहन्छ । म थाकेर सिथिल हुन्छु तर यो रोकिदैन । म पिएर मात्तिदा पनि यसले गति बदल्दैन । कहिले यसलाई जित्न खोज्छु, कहिले यसलाई रोक्न खोज्छु तर म सधैं हाँछु। घोरिन्छु यो समाज पनि यो घडी जस्तै एकनासले चल्ने हो भने, कसैलाई उछिन्न, पछार्न र रोक्न नखोज्ने हो भने कस्तो हुन्थ्यो होला?

कलेजको परिक्षाको तयारी गर्दा रातभर मसँग जागेको छ, परिक्षाको तीन घण्टामा यो तुफान जस्तो दौडिन्थ्यो । सन् १९९७ अक्टोबर १ तारिख रातको १२ बजे त्रिभुवन विमानस्थलमा यसलाई हेरेर पहिलो पटक विदेश लागेको थिएँ । त्यती बेला सोचेको थिईन म पनि यो घडी जस्तै पछाडि नफर्की अगाडी बढेको बढै हुन्छु भन्ने । लाग्छ म जस्ता नेपाली कती होलान कति ।

नेपालमा छँदा यसलाई गहनाको रूपमा हेर्ने, टिलिक्क टल्लाएर अरुलाई देखाउनु पर्ने । तर यसको महत्व विदेश लागे पछि मात्र थाहा भयो र माया ममता झन बढ्दै गयो । साँझ पुगेको थिएँ जापान । मेरा मित्र हेमराज ढकाल हानेडा एअरपोर्टमा लिन आएका थिए । मलाई होस्टलमा पुराएर उनी राती नै फर्के । भोलीपल्ट संसार कै पहिलो घामको किरणसँगै आखाँ खुल्योँ । उज्यालोमा जापान हेर्ने कौतुहलता थियो । होस्टलको कोठाको झ्यालबाट सडकमा आखाँ पुग्यो । त्यहाँ गाडी भन्दा साईकलहरु बढी कुदेका थिएँ । सामान्य खालका साईकल, मैले आईएस्सी पढ्दा काठमाडौंको सडकमा दौडाउने ईण्डियन हिरो साईकल जस्ता । नेपालमा छँदा सुनेको थिएँ जापानमा एकै परिवारमा २-३ वटा महङ्गा गाडी हुन्छन। बढो खुल्दुली लाग्यो, के मैले सुनेको गलत थियो?

साईकलको ताँतीसँगै ट्रेन स्टेसन तिर लाग्ने पहिलो दिन क्याम्पस जान। साईकलका ताँती त्यही ट्रेन स्टेसनमा रोकिए। अनी बुँझे साईकलको चढ्नुको अर्थ। हिड्नुभन्दा साईकल चढ्दा २-४ मिनट भए पनि समय बच्ने भएकोले यसो गरिदो रहेछ, पछि आफूले पनि सिक्कियो। यस्ता २-४ मिनट त के २-४ घण्टा नेपालमा दिन दिनै घाम तापेर बिताईयो। सबैले बिताएका थिए आफूले मात्र किन छाड्नु । कसैले घाम नतापनु भनेन।

टोक्योको व्यस्त मध्यको एउटा स्टेसन ईकेबुकुरो नजिक थियो क्याम्पस, रिक्को युनिभर्सिटी। जब म यो स्टेसनमा झरे त्यहाँ भाग दौड जस्तो देखे। बाग्लुङको चैते दशैं मेलामा क्रान्तीकारीलाई पुलिसले लगादाको जस्तो भाग दौड। तर त्यहाँ सुट-टाईमा सजिएका भलाञ्चीहरुभागदौड गर्दै थिए। भलाञ्चीहरुको भाग दौड पहिले कहिल्यै देखेको थिईन। त्यसैले एक छेउ उभिएर हेरे। एक अर्कासँग बोल्ने त कुरै छाडौं मुख हेर्ने समेत फुर्सद थिएन कसैलाई। सबै आफ्नै धुन र गतीमा दौडिदै थिए। हिडेको एकोहोरो गड्याम गड्याम आवाज मात्र सुनिन्थ्यो। स्कुल पढ्दा गुरुले भन्नुहुन्थ्यो -

दुनियाँमा सबै कुरा पैसाले किन्न पाईन्छ तर अविभावक र समय किन्न पाईदैन। गुरुको अर्को मन पर्ने कथन थियो, नलेज एण्ड टाईम ईज मनी। गुरुले भनेको कुरा यी जापानीजहरुको रस्तर देखेर बल्ल दिमाखमा घुस्यो।

जापानमा बान्की बान्कीका घडी बजारमा देख्दा पनि मलाई यो घडी छाड्न मन लागेन। म सँगै आयो यो यूरोपमा । १९९८ मा पहिलो पटक यूरोप आउदा बल्ल यसलाई जिते। फनक्क १० घण्टा पछाडी फर्काए यसलाई। तारानाथ शर्माले कता लेखेका थिए, यूरोप जादा मैले १ दिन नाफा गरे भनेर। मेलो थिएन कसरी होला भनेर। आफूलाई परे पछि बल्ल थाहा भयो।

ईटालीको मिलानमा रात बिताएर अर्को शहर जान बिहानै विमानस्थल तिर लागे। जापानमा जस्तो कुनै भागदौड थिएन त्यहाँ। ट्याक्सी ड्राईभरले आन्तरीक विमानस्थलमा लानुपर्ने-अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा छाडेछ। प्रस्थान स्थल भेटाउन फसादा। टुटेफुटेको अग्रेजीमा सोधे धेरै जनालाई तर कसैले बाटो बताएन। त्यस दिन बल्ल मलाई थाहा भयो, खैरो कपाल र गोरो छाला हुने सबैले अग्रेजी बोल्न जान्दा रहेनछन भन्ने ।

यो घडीको कथा लेख्ने हो भने एउटा किताव नै तयार हुन्छ। यत्ति मै बिट मारौ कि लागेर फेरी यसैलाई हेरे, जहाज उड्न अझै एक घण्टा रहेछ। एअरपोर्टमा पाईने १ घण्टाको निशुल्क ईन्टरनेटको कोटा पनि सकियो। अनलाईन र सामाजिक संजाल बाहेक अरुकुरामा दिल जादैन ट्रान्जिटमा । घडीकै बारे लेख्नुबाहेको अर्को विकल्प रहेन मसँग। म अगाडी बढे।

आज भोली यसलाई धेरै बटार्नु पर्छ, पश्चिम पुग्दा पछाडी, पूर्व पुग्दा अगाडि । सजीव भएको भए चित्त दुखाउथ्यौ होला। अहिलेको ईलोकट्रोनिक घडी जस्तो होईन यो, जुन देशमा गयो त्यही देशको समय बज्ने। समरमा १ घण्टा रोकिने र विन्टरमा १ घण्टा फड्किन पनि गर्न जान्दैन यो। एप्लवाच जस्तो पनि होईन यो संसारै अटाउने। तीनवटा सुई मात्र छन, टिकटिक घुमि रहन्छन। रातीमा यसलाई हेर्न बत्ती चाहिन्छ, अरुघडी जस्तै झल्लल बल्दैन आफै। तर पनि किन मलाई यो घडीसँग यती धेरै प्रेम छ ? बिछट्ट राम्रो पनि छैन यो। यो भन्दा राम्रा उपहार आएका घडी छन तर सबै थन्किएका छन। बजारमा यो भन्दा राम्रा घडी किन्ने हैसियत पनि राख्छु। तर पनि किन छाड्न सकिदैन मैले यसलाई ?

मनमनले धेरै सोचे हामी दुई बिच किन यति धेरै गाढा प्रेम छ । सायद उत्तर पनि भेटे जस्तो लाग्छ । मेरो जिन्दगीको पहिलो कमाईले किनेको घडी। पहिलो र परिश्रमको मायाँ सबै चिजमा हुँदो रहेछ क्यारो। यो घडीमा मात्र होईन। मेरो पहिलो स्कुल, पहिलो कलेज, पहिलो गुरु, पहिलो साथी, आमाले खुवाएको पहिलो खाना, पहिलो गाडी यी सबै म भित्र गढेका छन – सबै उत्कृष्ट नहोलान, सबै महङ्गा नहोला। धर्तीमा पहिलो पटक तातेताते गराउने वुवा आमाको त कुरै भएन। जव म विश्वका प्रख्यात ठाउँमा पुग्छु, कुनै न कुनै किसिमले मेरो देश र जन्मेको ठाउँसँग तुलना नगरि रहन सकिदैन, जहाँ मैले पहिलो चोटी पाईला टेके।

मेरो हजूरबालाई लगौटी र कछाड मात्र किन मन पर्दो रहेछ बल्ल बुझ्दैछु। यो कुरा संस्कारसँग जोडिएको कुरा मात्र रहेनछ। सायद यसै भएर होला मधेशीलाई धोती प्यारो, पहाडलाई टोपी प्यारो, गुरुडलाई भोटोकछाड प्यारो, सेर्पालाई बख्खु प्यारो भएको। आफ्नोलाई मन पराउनु, माया गर्नु राम्रो कहाँ हो र? आफ्नोलाई मन पराउदा अरुले किन ईष्या गर्नुपर्ने ? तर आफ्नोलाई मात्र माया गरेर अर्कोलाई घृणा गर्नु पनि भएन नि? यो घडीको संगतले अरुघडीलाई पनि नबिर्सिएको भए हुन्थ्यो कि जस्तो लाग्यो। उनीहरुलाई अन्याय पो भएको कि? उपहार दिनेले चित्त पो दुखाएका छन कि?

जहाजको प्रस्तानको सूचनाको घण्टी बज्यो। घण्टीसँगै फेरी पनि आखाँ यही घडीमा गयो तर मैले लेख्न बन्द गर्नु पर्ने भयो तर घडी चलिरह्यो आफ्नै गतिमा टिक टिक टिक

अस्तु।

घडीमा डोरिएको म

फेरि पनि घडीमै अड्या गयो। एउटाघण्टेको ट्राइभलको पछाडि अति नै परदारताको हुन्छ। त्यसमा पनि भर फेरि नै फर्कियो भने घडी चल्ने सक्ने। घडी नै पालिचान मान लाग्यो। २४ वर्ष पछि यो घडीसँग भेट भएकै। युरोपमा फिर्काको जापानीज सिटिजन घडी। त्यसपछि किनेका, उपहार पाएका अरु घडी कति थिए, कति हराए र कति धर्किएका छन्, तर पनि यही घडीसँग किन जोडि धेरै माया छ, म खुनस सकिन्छ।

हिरा राज शर्मा

यो तिजीव छ, तर योसँगको सम्बन्ध कुनै सजीव बस्तुसँगको भन्दा कम छैन। जिन्दगीमा त्यसैभन्दा धेरै कतिलाई हेरेको छु भने जसो घडीलाई हेरेको छु, हेरेक पात्ता। जसैभन्दा बढी साधना गरेको जोगाक अरु कुनै बस्तु छैन, होक अरु मर्मता हुन्छ। यो। त्यसैभन्दा बढी कुनैको निरन्तर मानेको छु भने त्यसैको मानेको छु। म सधैँ त्यसैको इशारामा चल्छु। यस्तै नै जसमा सुन पट्टाउने, विद्यालय उठाउने, अर्थिक पट्टाउने, फर्काउने आदि आदि।

जिन्दगीको होक भोग्दा यस्तै साथ दिएका छ। म सुन्दा पनि यो टिक्कोटिक गरिरहन्छु। म थाकेर निभिन हुन्छु, तर यो रोकिदैन। म पिएर मालिबा पनि यस्तै गति बदलेन। कहिले पत्तालाई जिल चोक्छु, कहिले पत्तालाई रोक्न बाँच्छु, तर म सधैँ हाडु। घडीसँग यो समाज पनि यो घडीजस्तै एकतामते पार्ने हो भने, कतिलाई उद्धरण, पछान्न र रोक्न गल्बोने हो भने कस्तो हुन्छो होला ?

कतिलाय पढेका तथ्या गवां राखेर मसँग आएको छ, परीक्षाको तीन घण्टामा यो तुराणनस्तो बेडिन्थ्यो। म १९९७ अक्टोबर १ तारीख राखेको १२ बजे निभुवन विमानस्थलमा यस्ताई हेरेर पलितोपटक विदेन लागेको थिएँ। एति जेता सोधेको विदुर्न म पनि यो घडीजस्तै

पछाडि लक्की अगाडि बसेको बडे हुन्छु भन्ने। ताछ, मजस्ता मेयाती कति होलातु कति।

नेपाल छेवा यस्ताई मजस्ताको रूपमा सधैँ टिक्कोटिक टलाएर अरुलाई देखाउनुले। तर यसको मरुच विदेना तांगेपिछ मात्र पाता भयो र माया मजस्ता भन्नु बढेयो। सोक पुगेको थिएँ जापान। मस मिर हेराएर उखलत हागडा एउटाघण्टामा मिर आएका थिए।

मलाई हेरेरमा सुनाएर उठी राति नै फले। सोलिनट सगरके पलिते पासको विगएरती अड्या बुयो। उन्मयातेमा जापान हेरे कोहुन थिएँ। हेरेरको केटाको भवानट सडकमा अड्या पुयो। त्यहाँ घडीभन्दा साइकल बडी कुदेका थिए। सामाथ खालका साइकल, मेते आइली पददा खटमाडीको सडकमा बौडाउने इन्डियन लिने साइकलजस्ता। नेपालमा छेवा सुनेको थिएँ जापानमा एकै परिवारमा २-३ बटा मसैमा गाडी हुन्छ। बडा बुद्धी ताप्यो, के मेते सुनेको गगत थियो ? साइकलको तागीसै टुम स्टेसपीर लागे पलिते दिन कसमस जा। साइकलका तागी त्यही टुम

स्टेसममा रोकिरा। जति बुके साइकलको चट्टुको अर्धे। इन्डियनका साइकल चढदा २-४ मिमट माए पनि समय बन्ने भएकाले पनि पलिते रोक्, पछि आउने पनि थिकियो। यस्ता २, ४ मिमट न के २, ४ घण्टा मजस्ता दिगदिने घाम तापेर विगाइयो। त्यसैले विगाएक थिए।

स्कूल पढ्दा गुरुले भन्नुहुन्थ्यो-
दुनियाँमा सबै कुरा पैसाले किन्न पाइन्छ, तर अभिभावक र समय किन्न पाइँदैन। गुरुको अर्को मन पर्ने कथन थियो, 'नतेज एन्ड टाइम इज मनी।'

उभिएर हेरे। एक अर्कोसँग बोल्ने न कुनै छाडी मुब हेनेमतेल कुनैच विगन कलेगाई। सबै आइले भुन र गतिमा बेडिँदै थिएँ। इन्डियोको एकोमेरो गुग्दुम गुग्दुम आवाज मात्र सुनिन्थ्यो। स्कुल पढ्दा गुरुले भन्नुहुन्थ्यो- दुनियाँमा सबै कुरा पैसाले किन्न पाइन्छ, तर अभिभावक र समय किन्न पाइँदैन। गुरुको अर्को मन पर्ने कथन थियो, 'नतेज एन्ड टाइम इज मनी'। गुरुले भनेको कुरा यी जापानीहरूको स्कुलर बँचेर बल्न दिमाखमा पुग्यो।

जापानमा बाथी बाथीका घडी बजारमा देखा पनि मलाई यो घडी छान्दा मन लागेन। मसो आया युरोपमा। १९९८ मा पहिलोपटक युरोप आउंदा बाल जस्ताई थिएँ। कलक १० घण्टापछि फर्काई यस्ताई। तसमथ शसते कति लेखेक थिए, युरोप जेता मेने १ दिन मात्रा गरे भनेर।

आपुनलाई पंगेपि बल्न पाता भयो। इटालीको सितानमा राग विगाएर अर्को सहर जाग विहाने विमानस्थलीर लागे। जापानमा जस्तो कुनै भागडीड विगन त्यहाँ। ट्यबकीचातको आन्तरिक विमानस्थलमा तानुने-अन्तरीप्टिय विमानस्थलमा छाडे। प्रथम स्वत भेटाउन फर्का। टुटे-टुटेको अर्कीमा सोधे धेरैजतालाई, तर कतैले बाटो चलाएन। त्यस दिन बल्न मलाई थाहा भयो, खेरो कयात र गोरो

छाना हुने त्यसैले अर्की बोल्न जान्दा रोक्छन् भन्ने। यो घडीको क्या नेमने हो भने एउटा किताब नै प्यार हुन्छ। पहिले टिक मारी कि लागेर फेरि पत्तालाई हेरे, जहाज उडाए अर्को एक घण्टा रोक्। एउटाघण्टामा पाइने १ घण्टाको निशुक् इन्टरनेटको कोटा पनि थिकियो। अन्तगाहन र सामाजिक सञ्जालकोक अरु कुरामा दिन जतिन टाँग्योमा। घडीके बारे नेन्सुवाकोकको अर्को विक्कन रनेन मसैमा, म अगाडि बडे।

आजभोलि यस्ताई धेरै बटानुपडे, परिचय गुब्बा पछाडि, पुर्ब पुब्बा आगाडि। सजीव भाकेको माए चित्त बुब्बाउंयो होला। अर्कीको इन्टरनेटको पडीजस्ता

होइन यो, जुन देसमा गयो त्यही देसको समय बने। समरमा १ घण्टा रोक्नेन र विप्टरमा १ घण्टा कच् किन पनि गर्ने जाकेन यो। एपलवाचजस्ता पनि होइन यो सतरे अटाउने। सौनवटा गुने मात्र छान, टिकोटिक पुग्नेरहन्छ। गतिमा यस्ताई लेन चाली पालिन्छ, अरु घडीजस्तै भवान कलेन आने। तर पनि दिन मलाई यो घडीसँग जोडि धेरै मेम छ। विप्टर गयो पनि छैन यो। सोमन्दा राका उखलत आका घडी छान्नु तर सबै पलितोपका छन्। बजारमा योसमन्दा राका घडी किन्ने रोक्नयत पनि गच्छु। धेरै पनि किन छान्नु सकिन्छ मेते यस्ताई ? मजस्ताले धेरै सोधे, हातो बुडेबीच किन जोडि धेरै गाड प्रेम छ। साइद उतर पनि भेटेजताो लाग्यु। मेरो निन्दगीको पलिते कमाइले दिनेको घडी। पलिते र परिचयको माया सबै चरुमा हुँते रोक् क्यो ?

जहाजको प्रस्तानको सुचनाको घडी बज्यो। घडीसोरी फेरि पनि अड्या घडी घडीमा गयो तर मेते लेख बथ गनुपने भयो तर घडी चलिरहयो आपुने गतिमा टिक टिक टिक...।